



PACTE SOCIAL PER L'AIGUA A CATALUNYA

Davant la ciutadania de Catalunya, les associacions veïnals, socials, ambientals, ecologistes, sindicats, fundacions, forces polítiques i resta d'entitats relacionades sota signants fan públic el seu compromís per una gestió pública, integrada i participativa del cycle integral de l'aigua i es comprometen a vetllar per l'acompliment dels següents principis fonamentals, així com les tasques que se'n derivin, i per a què aquesta gestió pública (i altres formes de gestió basades en l'apoderament ciutadà reconeixent el seu dret a decidir) i participativa sigui real i efectiva:

- 1) Considerem que l'aigua és un dret humà universal essencial. La disponibilitat i l'accés individual i col·lectiu a l'aigua potable han de ser garantits pel que fa als drets inalienables i inviolables de les persones, considerant la qualitat per a la captació de l'aigua de producció per a consum humà i l'acompliment de totes les transposicions de la Directiva Marc de l'Aigua així com les llistes de substàncies prioritàries perilloses, bioacumulables i persistents. L'aigua és un bé finit indispensable per a la vida de tots els éssers humans i ha de ser regulat amb criteris d'eficiència i solidaritat sobre la base dels principis d'igualtat, equitat, no discriminació, justícia social i ambiental.

En conseqüència, donem suport a la resolució A/RES/64/292, de 28/07/2010, adoptada per l'Assemblea General de NNUU, sense cap vot en contra, per la qual es reconeix que "el dret a l'aigua potable i el sanejament és un dret humà essencial per al ple gaudiment de la vida i de tots els drets humans".

Així mateix, creiem que és imprescindible la materialització del contingut de la "Iniciativa Ciutadana Europea: L'Aigua és un Dret Humà", per ser una crida ciutadana que va recaptar 1,88 milions de signatures a Europa, cosa que suposà l'exclusió de la Directiva Europea de Concessions els serveis d'aigua i sanejament.

De la mateixa manera és fonamental que el Govern Central espanyol, el català, les forces polítiques amb representació al Parlament Europeu i els municipis exigeixin a la Comissió Europea que doni mostres del compromís inequívoc d'excloure aquests serveis de les negociacions comercials que de forma totalment fosca se sap que s'estan mantenint en el marc de l'Acord del Lliure Comerç (TTIP) amb els EUA. Tractat que sens dubte provocaria una onada de privatitzacions dels serveis públics, l'eliminació de normes ambientals, així com un atac al dret de les persones treballadores.

Per tot plegat, en aplicació del Dret Humà a l'aigua exigirem la implementació de la gestió del subministrament amb criteris d'equitat social en les polítiques tarifàries, per la qual cosa resulta fonamental garantir una dotació mínima -el

valor de la qual hauria de concretar-se, però que en el context mundial es valora entre 60 i 100 litres per persona i dia-, i el compromís de no tallar el subministrament en casos d'impagament justificats socialment (assequibilitat econòmica).

- 2) Per avançar en el desenvolupament i millora d'aquest model de gestió, s'hauran d'establir plans d'investigació, desenvolupament i innovació en matèria de gestió del cicle de l'aigua en les ciutats, a desenvolupar mitjançant la col·laboració amb les universitats, col·legis professionals, experts i organitzacions sectorials.
- 3) Es fomentarà la cooperació internacional en programes de cooperació en matèria de recursos hídrics, donant suport a operadors públics dels països en desenvolupament mitjançant aliances de caràcter públic-públic i aportant recursos i assistència tècnica a comunitats que ho necessitin.
- 4) Reconeixem que els serveis d'abastament i sanejament formen part d'un cicle urbà la gestió del qual és indissoluble i ha de realitzar-se de manera conjunta, incloent l'adequada gestió de les aigües pluvials i el drenatge de l'espai urbà així com l'ús eficient de l'energia.

En aquest sentit, considerem imprescindible un model de gestió que permeti tenir una visió de conjunt dels serveis prestats i dels ecosistemes implicats d'on es pren i aboca l'aigua d'abastament i sanejament.

Entenem que per tot plegat és necessari posar en marxa processos de planificació, amb la participació de totes les parts interessades, a mig i llarg termini on desenvolupar, acordar i implementar plans d'acció on s'integrin tots els aspectes del cicle urbà de l'aigua, incloent-hi la reutilització d'aigües depurades, així com altres sectors de la gestió de l'aigua urbana amb qui s'interacciona.

- 5) Considerem que l'aigua, els rius, aqüífers, llacs, aiguamolls, etc. són béns comuns que no poden ser objecte d'apropiació en benefici d'interessos privats. Tots els béns i recursos de la natura, font de diversitat biològica, formen part del patrimoni natural de la col·lectivitat, i que les administracions públiques tenen l'obligació de preservar i protegir-ne el rellevant valor ambiental, paisatgístic, científic, social i cultural.

En aquest sentit, exigim al govern de la Generalitat i als governs municipals que considerin els serveis d'abastament i sanejament com serveis públics vinculats als drets humans, fora de la lògica del mercat i aliens a criteris i prioritats de negoci privat. En el seu lloc, reclamem un model de gestió pública o

comunitària de l'aigua, sense ànim de lucre, que des d'una perspectiva socioecològica respecti els drets dels ciutadans com servei d'interès general.

Considerem que des de la gestió pública o mitjançant altres formes de gestió -público comunitària o cooperativa sense afany de lucre- es poden prestar els serveis públics aconseguint amb els estàndards més exigents de qualitat i eficiència, comptant amb el compromís i responsabilitat de les persones treballadores que presten aquest servei, i garantint una gestió transparent on hi participi la ciutadania.

Per tot plegat, instem a les Administracions Públiques competents a implementar un model de gestió públic i comunitari de l'aigua a tot Catalunya, que estableixi els nexes necessaris entre la Planificació Hidrològica, l'*alta*, la *baixa* i les polítiques mediambientals i participatives, entre altres.

- 6) Sostenim que la gestió del cicle integral de l'aigua pot i ha de ser un jaciment important per a la generació de nous llocs de treball. Però ha d'evitar-se que especialment amb les actuals circumstàncies es produeixi una precarització de les condicions de treball i de la seguretat de les persones treballadores. Les administracions locals i els representants legals de la plantilla, de la mà de les organitzacions sindicals, hauran de consensuar i acordar les mesures oportunes que garanteixin els drets del personal, les condicions de qualitat, seguretat i estabilitat en els llocs de treball, tant pel que fa al gestionat directament per l'ens públic gestor com en relació amb les subcontractacions.
- 7) Vetllarem perquè les administracions locals exerceixin la responsabilitat que tenen en l'adopció de les decisions oportunes que assegurin la sostenibilitat del cicle integral de l'aigua en la ciutat, d'acord amb la Directiva Marc de l'Aigua, des de tres àmbits diferents:
 - Mediambiental. Preservant la qualitat i conservació dels ecosistemes, font de subministrament dels recursos hídrics, sempre considerant l'acompliment de les normes de qualitat ambiental de les aigües superficials i subterrànies, que ens fixen la idoneïtat de l'aigua per a declarar un punt com apte per a la captació d'aigua per al consum humà; assegurant que s'utilitza el mínim recurs necessari per a satisfer les necessitats de la població; realitzant programes de prevenció de la contaminació, basats tant en la intervenció sobre les infraestructures com en programes de sensibilització i formació; minimitzant l'efecte dels abocaments a la llera pública; valorant i respectant la xarxa de drenatge natural com un recurs del territori urbà i metropolità; compensant i remeiant les afeccions medi ambientals mitjançant plans d'acció, tant abans de la captació com després del seu ús, posant una atenció especial en les llistes de substàncies prioritàries perilloses i persistents.



econòmica. Repercutint el cost real de la prestació dels serveis als usuaris del servei; i aplicant tarifes que es fonamentin en els principis de capacitat econòmica, equitat, eficiència, senzillesa i transparència. Penalitzant els elevats consums a través d'una tarifa per blocs progressiva. Vinculat al nombre de persones que viuen per habitatge.

- Estructural. Planificant i realitzant les inversions necessàries per a què l'aigua arribi a les persones usuàries en les millors condicions, d'acord amb les normatives aplicables en cada moment; es controlin i minimitzin les pèrdues en les xarxes de subministrament i sanejament; es promogui la gestió diferencial de la qualitat de l'aigua i s'adeqüi, per tant, la qualitat de l'aigua a l'ús a què es destini en cada cas; i es tractin totes les aigües captades per la xarxa de col·lectors municipals abans de ser abocades a la seva llera natural, minimitzant l'efecte dels abocaments a la llera pública. Tot plegat intentant emprar les tecnologies més eficients disponibles.
- 8) Vetllarem perquè tots els ingressos que s'obtinguin a través de les tarifes d'abastament i sanejament que s'apliquin als usuaris, així com les que provenguin del lloguer o cessió de les infraestructures hidràuliques públiques, subvencions, operacions de crèdit, o qualsevol altre mitjà, vinculats al cicle integral de l'aigua, es destinin a sufragar els costos dels mateixos serveis.
- 9) Entenem, no obstant, que no n'hi ha prou amb garantir la gestió pública, sinó que és precis promoure noves formes de control socials i de democràcia participativa, que garanteixin transparència i participació ciutadana efectiva i proactiva, tal i com estableix la Convenció d'Aarhus, transposada a la normativa europea per la Directiva 2003/35/CE, de 26 de maig de 2003 i a la normativa de l'Estat espanyol per la Llei 27/2006, de 18 de juliol, reguladora dels "drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient".

Per tot plegat, apostem per un model de gestió en què l'ens públic gestor rendeixi comptes de les seves activitats i decisions, tant als poder públics dels que depengui com a la ciutadania. A més, és fonamental que en els processos de planificació, es faciliti la implicació de tots els usuaris i actors socials vinculats al cicle urbà de l'aigua, des de la seva captació i ús al seu abocament, promovent els consensos necessaris per avançar en base als principis comuns.

Vetllarem perquè s'asseguri l'accés de tota la ciutadania a la informació bàsica de la gestió integral de l'aigua en la ciutat, mitjançant varis mecanismes:

- Establint una bateria d'indicadors significatius per als diversos àmbits de la gestió (tècnics, financers, socials, medi ambientals, patrimonials), accessibles a través d'internet, que siguin comprensibles per a la ciutadania.
- Oferint publicitat a tots els acords i resolucions que adoptin els òrgans de direcció de l'ens gestor, així com a les condicions de prestació dels serveis



contractats a tercers.

- Constituint un Consell Social integrat en el propi ens gestor -a emulació del model de la ciutat de París- amb competències efectives de control sobre les qüestions clau que tracti el Consell d'Administració de l'ens públic gestor. El Consell Social estarà constituït per una assemblea integrada per diversos actors de la societat civil (incloent-hi representants legals dels treballadors, usuaris, veïns, organitzacions ecologistes, etc.) i es regirà per un reglament aprovat per la totalitat dels seus components en assemblea general. Representants del Consell Social s'integraran, amb veu i vot, en el Consell d'Administració de l'ens públic gestor del cicle integral de l'aigua.
- Posant els mitjans necessaris que facilitin a la ciutadania la realització de consultes públiques, sol·licitud d'informació i presentació de reclamacions.

10) En dates recents, la societat civil va fer una crida a tots els operadors públics d'aigua a sortir de la EUREAU¹, AEAS² i les seves regionals com ASAC³ a Catalunya, per obstaculitzar el reconeixement del Dret Humà a l'aigua i el sanejament per part del Parlament Europeu⁴. En aquest sentit, instem a tots els operadors públics a pertànyer a les associacions d'operadors que apostin per l'acompliment d'aquest Pacte Social de l'Aigua.

11) Ens comprometem a impulsar campanyes de foment de l'aigua d'aixeta i a reduir el consum de l'aigua en ampolla com a mera opció de consum, informant sobre els impactes ecològics relacionats, a través de:

- Iniciatives d'informació públiques de consum d'aigua d'aixeta i de bons hàbits en l'ús de l'aigua
- Enfortiment dels esforços per a garantir la qualitat de l'aigua.
- Ús de l'aigua d'aixeta a centres públics
- Millora de l'actual xarxa de fonts públiques.

12) La proposta de creació d'un òrgan regulador estatal centralitzat pot allunyar les decisions del territori, degradant la qualitat de la gestió hídrica i dificultant la participació de la ciutadania. Per contra, defensem la necessitat d'enfortir el paper regulador de les administracions responsables del bon estat ecològic dels ecosistemes fluvials, fent seguiment del control, de la seva qualitat i de les

¹ European Federation of National Associations of Water Services

² Asociación Española de Abastecimientos de Agua y Saneamiento

³ Agrupació de Serveis d'aigua de Catalunya

⁴ Crida a tots els operadors públics d'aigua a sortir de l'EUREAU
<http://www.ecologistasenaccion.es/article27461.html>



captacions que poden afectar els cabals ecològics o la sobreexplotació dels aquífers i la gestió de l'abastament en Alta (ACA), així com la bona gestió dels sistemes en Baixa (administracions locals).

- 13) Ens comprometem a fer tot el necessari per a què les normes municipals vigents (reglaments, ordenances, etc.) s'adaptin als compromisos del present pacte, especialment pel que fa a l'aplicació efectiva del dret humà a l'aigua. Per això, eliminarem del reglament municipal d'abastament i sanejament, en cas que ho contempli, les suspensions de subministrament i sanejament per impagament en els supòsits de llars amb incapacitat econòmica contrastada.
- 14) Qualsevol decisió que pugui afectar als principis aquí establerts, com podria ser una eventual proposta de privatització d'aquest tipus de servei, serà sotmesa a un ampli i profund procés d'informació pública que culmini en una Consulta Ciutadana amb les garanties suficients que els seus resultats fossin vinculants, cas d'arribar-se a un nivell de participació suficient.

Catalunya, a 1 d'abril del 2015

Firmen aquest Pacte:

Aigua és Vida, Aliança Contra la Pobresa Energètica, Assemblea per a la Defensa dels Serveis Públics de Lleida, Associació Naturalista de Girona, Barcelona en Comú, Comissions Obreres, Confederació General del Treball, Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya, Candidatura d'Unitat Popular, Ecologistes en Acció, Enginyeria Sense Fronteres, Esquerra Republicana de Catalunya, Esquerra Unida i Alternativa, Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona, Grup de Defensa del Ter, Iniciativa per Catalunya-Verds, Movimiento RED, Podem, Procés Constituent, Observatori del Deute en la Globalització, Plataforma de Defensa de l'Ebre, Som lo que Sembrem, Taula de l'Aigua de Terrassa i Xarxa per una Nova Cultura de l'Aigua